

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента **Ткач Марії Михайлівни**
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації

ВАН ЦЗЯЛЄ

«Формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

У результаті опрацювання дисертаційного дослідження Ван Цзялє, яке присвячено вивченню актуальної проблеми формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання, нами було встановлено обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, що забезпечено коректним використанням відповідних методів, наукових підходів та педагогічних принципів.

Відповідно до логіки проведення дослідження дисертантом на різних етапах проведення наукового пошуку доцільно був використаний комплекс взаємодоповнюючих дослідницьких методів, серед яких: *теоретичні методи* (аналіз наукової літератури; абстрагування, систематизація, конкретизація, класифікація, синтез, порівняння, узагальнення, моделювання тощо); група *емпіричних методів* (анкетування, бесіди, опитування, спостереження, тестування, педагогічний експеримент та ін.); а також *методи математичної статистики* для обробки й аналізу одержаних даних та їх порівняння із вихідними положеннями.

Для встановлення цілісної методологічної рамки дослідження дисертантом було застосовано сукупність наукових *підходів*: консолідаційного, інформаційно-комунікаційного, компетентнісного та діяльнісно-особистісного, що забезпечили отримання різнопланових характеристик досліджуваного педагогічного явища.

Концептуальною основою формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання виступили розроблені автором *принципи*, а саме: принцип єдності й цілеспрямованості; принцип ціннісно-сміслового стимулювання; принцип педагогічно-інтерпретаційної активності; принцип особистісної орієнтації фахового навчання; принцип рефлексивного осмислення важливості формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості для фахового провадження педагогічно-інтерпретаційної діяльності. Важливо, що означені принципи охопили весь простір фахового навчання студентів

факультетів мистецтв, доповнюючи та підсилюючи дію один одного, що в підсумку позитивно вплинуло на формування досліджуваного феномену.

Актуальність обраної дисертантом проблеми не викликає сумнівів, оскільки протягом попередніх двох десятиріч в Україні спостерігаються активні процеси оновлення й модернізації освітніх процесів. Вони зумовлені новими вимогами сучасного суспільства щодо компетентності випускників вищих закладів освіти й мають на меті підвищення якості освітнього процесу в цілому. Подібні тенденції спостерігаються і в галузі вищої мистецької освіти, де навчальний фокус концентрується не тільки на творчій, а й на інтелектуальній складовій фахової підготовки студентів факультетів мистецтв університетів.

За таких обставин особливо загострюється проблема формування широкої педагогічної ерудиції майбутнього викладача, яка базується на здатності транслювати учням знання щодо певних явищ навколишньої дійсності з позицій їх глибокого пізнання, розуміння й усвідомлення. Це актуалізує проблему формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв як одного з важливих індикаторів професіоналізму та педагогічної майстерності майбутніх фахівців.

Здійснений дисертантом ґрунтовний аналіз наукового доробку з проблеми дослідження, в яких розкрито педагогічні, культурологічні, герменевтичні аспекти основного поняття та його складових («інтерпретація», «художня інтерпретація», «художньо-педагогічна інтерпретація», «інтерпретаційна культура», «педагогічна та мистецька ерудиція» тощо), заслуговує на позитивне схвалення. Проведений поглиблений науково-теоретичний пошук дозволив дисертанту, з одного боку, – зафіксувати значний інтерес науковців до питань інтерпретації як діяльності, що спрямована на інтелектуальний саморозвиток і творче професійне становлення студента-музиканта, а з іншого, – з'ясувати, що попри значну кількість досліджень, проблема формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів залишилась поза увагою вчених.

З огляду на викладене, дисертаційну роботу Ван Цзяле вважаємо актуальною для вирішення сучасних проблем вищої мистецької освіти, а вибір теми дослідження є цілком виправданим та своєчасним.

Наукова новизна одержаних результатів. Здобувачем *вперше* здійснено ґрунтовне цілісне дослідження проблеми формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання. Визначено сутність, зміст та обґрунтовано структуру досліджуваного феномену, яка складається з низки взаємопов'язаних компонентів: гносеологічно-мотиваційного, інформативно-засвоювального та творчо-реалізаційного. Відмітимо, що всі означені структурні компоненти є взаємообумовленими й утворюють єдину нерозривну конструкцію, що охоплює всі складові особистості майбутнього фахівця мистецького профілю.

Новизна полягає в авторській інтерпретації низки взаємопов'язаних і взаємозумовлених базових понять дослідження: «педагогічно-інтерпретаційна діяльність» та «педагогічно-інтерпретаційна ерудованість».

«Педагогічно-інтерпретаційна діяльність» визначається автором як складна, бінарна, продуктивно-творча діяльність, яка спрямована на створення оригінального, самобутнього мистецького продукту, яким є художня інтерпретація музичного твору. «Педагогічно-інтерпретаційна ерудованість» розглядається автором як якість особистості, що засвідчує високу міру обізнаності майбутнього фахівця з питань здійснення педагогічно-інтерпретаційної діяльності, характеризуються глибоким рівнем засвоєння, консолідації та інтеграції знань і компетентностей в результаті фахового навчання. Сутність зазначеного феномену визначається єдністю пізнавальної, педагогічно-інтерпретаційної та творчої діяльності, а також зумовлюється специфічними особливостями самого мистецтва, в «діалогові» взаємини з яким вступає студент у процесі інтерпретаційної діяльності.

Наукомісткий та міждисциплінарний потенціал досліджуваного феномену скерував дисертанта до обґрунтування комплексу методичних засад, які охоплюють наукові підходи, принципи, педагогічні умови та власне методику формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання. Зокрема, на основі застосування *консолідаційного підходу* автором була визначена *перша* стрижнева педагогічна умова як педагогічне забезпечення консолідації знань, що належать до царини інтерпретаційного опрацювання музичних творів; упровадження *інформаційно-комунікаційного підходу* створило методологічне підґрунтя для визначення *другої* педагогічної умови – варіативне застосування заохочувального методичного інструментарію, який ґрунтується на групі методів мотиваційного стимулювання мистецького навчання; *діяльнісно-особистісний підхід* згідно спроектованої авторської методичної моделі уможливив обґрунтування *третьої* педагогічної умови як цілеспрямоване конструювання методичного інструментарію на основі наскрізного застосування теоретичних методів з метою активізації операційно-процесуальної основи інтелектуальної діяльності студента.

У процесі проведення дослідно-експериментальної роботи дисертантом була встановлена критеріально-показникова система для педагогічної діагностики досліджуваного феномену, а саме, – відповідно до конкретизованих структурних компонентів педагогічно-інтерпретаційної ерудованості було визначено критерії та підібрано відповідні показники до них. На діагностичному етапі педагогічного експерименту дисертантом було схарактеризовано три рівні (високий, середній та низький) сформованості кожного структурного компоненту досліджуваної якості.

Розроблена авторська методика формування досліджуваної якості включала *три* етапи: когнітивно-накопичувальний, понятійно-операційний та

рефлексивно-продуктивний. На кожному з етапів розробленої методики дисертантом поетапно вирішувалася низка завдань щодо набуття студентами знань у сфері педагогічно-інтерпретаційної діяльності; формування в них педагогічно-інтерпретаційного тезаурусу; свідомого застосування набутого комплексу педагогічно-інтерпретаційних знань під час практичної самостійної інтерпретаційної діяльності тощо.

Упровадження у процес фахового навчання студентів факультетів мистецтв авторської методичної моделі забезпечило експериментальну перевірку процесу формування досліджуваного феномену. Експериментальна перевірка щодо використання сукупного педагогічного інструментарію, розробленого для кожного з етапів методики шляхом інтеграції образно-демонстраційних, бінарних, вербальних, інформаційно-комунікаційних методів і засобів, тренінгів, симуляційно-інтерактивних ігор, методів розвитку пізнавального інтересу із теоретичними методами аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення тощо, довела ефективність упровадженої методичної моделі, а також засвідчила продуктивність застосування зазначеного педагогічного інструментарію. Це підтвердилося динамікою зростання показників сформованості педагогічно-інтерпретаційної ерудованості в експериментальних групах.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

Теоретичне значення дослідження виявляється в тому, що отримані в ньому науково-теоретичні положення та практичні висновки можуть бути залучені до розроблення навчально-методичних посібників та методичних рекомендацій, присвячених проблематиці інтерпретаційної діяльності вчителів музичного мистецтва. Результати дисертаційного дослідження можуть слугувати основою для подальшого розвитку і наукового розроблення проблеми педагогічно-інтерпретаційної ерудованості фахівців з музичного мистецтва.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в тому, що розроблений в роботі педагогічний інструментарій може використовуватися для модернізації типових та робочих програм з навчальних курсів «Методика музичного виховання», «Виробнича педагогічна практика з музичного мистецтва», а також використовуватися на заняттях з «Основного музичного інструменту», «Додаткового музичного інструменту» тощо.

Дисертація викладена науковим стилем, доступною мовою, в логічній послідовності, з критичним аналізом та висновками. Дисертаційна робота чітко й логічно структурована, складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (264 найменування, з них 3 – іноземними мовами) та додатків.

Основні теоретичні положення та результати дослідження повною мірою відображені у 4 наукових публікаціях, серед яких 2 публікації у провідних фахових виданнях України, – 1 у міжнародному виданні, – 1 праця

апробаційного характеру, що свідчить про повноту викладу основних положень та результатів дисертаційного дослідження.

Дисертація Ван Цзяле на тему: «Формування педагогічно-інтерпретаційної ерудованості студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів у процесі фахового навчання» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії музики та
естрадного мистецтва

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

